

p. Bazilij Valentin OFM
Spomini nemi me v objem love

Uredila: Stane Zore OFM, Miran Špelič OFM
Naslovnica: Cveto Robert Mejač:
Dawn, Edge of Great Sandy Desert, 1975.

Likovna oprema: Cveto Robert Mejač
Fotografije: Arhiv Misli
Oblikovanje in prelom: Tina Bruno

Izdala in založila: Založba Brat Francišek
Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana
Za založbo: Miran Špelič OFM

Tisk: Tiskarna Pleško, Medvode
Naklada: 300 izvodov
Cena: 12 €

www.ofm.si/zbf

Spomini nemi me v objem love

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

Brat Francišek
Ljubljana 2012

TIHO SEM V DUHU POROMAL PREK MORIJ ...

To so začetne besede pesmi, ki je, kolikor je moč presojati po času nastanka, zadnja v vrsti pesmi p. Bazilija (Albina) Valentina. V njej poroma na grob svoje mame. Ker je v tujini in so meje domovine zanj (neprodušno) zaprte, ne more na njen pogreb, ne more na njenem grobu prižgati sveče, ne more posaditi rož na gomilo, ne more populiti plevela, ki bi morebiti pognal, ne more poklekniti na beli pesek in s pogledom, pripetim na črke njenega imena, zmoliti za pokoj njene duše. Zato je v pesmi "pohitel v samotne vrtove križev in kamnov" in našel tolažbo materine prošnje, ki ga vselej spremlja. Zdi se, da imamo to pesem p. Bazilija lahko vsaj do neke mere za simbolično vsebino njegove poezije, kajti v svojih pesmih je p. Bazilij romar. V spominjanju, doživljanju in verzu vedno znova roma na kraje in k ljudem, ki so zanj v trenutnih razmerah nedosegljivi. A ljubezni in z njo srca ne more omejiti nobena stvar. Vedno znova odkrije načine, kako preseči trenutne omejenosti in dosegati nedosegljivo. Na tem romarskem obiskovanju svetišč in morišč ne potrebuje veliko. Pravzaprav nič več kot Mati Božja, ki se pomeša med brezdomce in si "v boren plet rame povija." Prav ta preprostost je edino zagotovilo, da bo za besedami in pogledi ljudi, ki jih srečuje na poti in v spominih zaznal brnenje strun srca, in da bo tudi njegova beseda, porojena iz intimne veselja in bolečine, mogla po eni strani vzvaloviti gladino tistih, ki nosijo s seboj ista doživetja in spomine, po drugi strani pa prebuditi pozornost tistih, ki sicer osebno niso bili deležni teh dogodkov in doživetij, pa bodo iz ljubezni do lepega vzeli v roke njegove verze. "V boren plet povit" mora med ljudi, da razlika ne bi med njim in njimi razpela razdalj, v katerih besede ostanejo lepe, a se komajda izgovorjene ovijejo v molk neslišanega. Le če ostaja enak med enakimi, lahko začuti pekočo bolečino žgočega poljuba na čelo.

Iz pesmi p. Bazilija odseva vsa tragičnost časa, v katerem je živel začetke svojega redovništva. Pa tudi tragičnost človeka, ki je v tragičnem času dovolil, da je vanj stopilo zlo in ga spremenilo v rablja, žejnega bratske krvi. Vendar ga romanje skozi vojno, begunstvo, krivice in nesreče ne vodi v otopelost in v kletev ne nad svetom in ne nad Bogom. Nasprotno. Tam, kjer "listi šelestijo pogrebni spev na neblagoslovljeni gomili bratov dragih, ki tu spijo," mu duša sicer v bolesti hoče peti Miserere, a se iz nje "dviga psalm Benedictus."

V njegovih religioznih pesmih je občutje drugačno. Nekaj otroško preprostega, zaupnega in pristno pobožnega zaveje iz verzov, ki so naslovljeni na Božjo Mater, na Jezusa na križu ... Bolečina je skrivnost, Mati pa ostaja mati in Jezus Kristus ostaja brat ... Pred materjo in pred brati se ne izgublamo v zapletenost misli in izraza. Pred njimi samo smo ... In zato p. Bazilij pravi: "Pri Tebi tako je lepo."

Kmalu potem, ko je bil p. Bazilij 1950 posvečen v duhovnika, je njegova pesniška struna utihnila. Kakor da je vso svojo ustvarjalnost od posvečenja naprej prelil v delo za ljudi, za Božje kraljestvo, za oznanjevanje evangelija, pa tudi za narodno trdnost in prebujenost izgnancev. Še vedno je pisal, noč za nočjo, a nič več pesmi, pač pa je svoje misli nizal v Misli, s katerimi je povezoval Slovence v Avstraliji.

Prepričan pa sem, da je v sebi ves čas, do zadnjega dne svojega zemeljskega življenja nosil verz, ki ga je leta 1947 v Munstru v Tirolah zapisal v pesmi Binkoštno jutro:

*„In vendar hrepenim po koščku raja,
ki slutim ga za hrbtom Karavank
v naročju maja ...“*

*p. Stane Zore
provincialni minister*

Utripi

Kiklju

Kot živ studenec je zvenel Tvoj smeh:
Izviral je v globini nežne duše,
Ki čista je bila kot prvi sneg ...
Le spi, moj Jaro, mučeniški sen!
Jesenski dež – solze na grobu ruše,
Utripi ti so – venec krizantem.

*Akrostih: Kiklju
Tirole, novembra 1946
Jaroslav Kikelj (Opčine 1919 – Ljubljana 1942),
študent medicine, pričevalec vere in veselja,
ubit kot žrtev komunističnega nasilja*

Na božji dlani

Neznaten prašek sem na božji dlani,
ubog in nekoristen, brez moči,
vsem tisočem enak, ki so poslani
po isti poti presti svoje dni.

Vsak rahel dih odnesel bi me s sabo
v brezkončne dalje, proč od božjih rok,
če On bi pustil v večno me pozabo,
zavrgel me iz občestva otrok ...

A Bog skrbi za prah na svoji dlani,
ljubeče dviga k sebi, da zlati
se v sončni luči, milostno poslani.
V zatišju božjem ni brezupnih dni ...

IO

Očetu Francišku ob smrti

Oče Francišek, nastopil je dan,
zate najlepši v življenju:
med serafine si božje izbran
srečen slovo dal trpljenju.

Ginjen še enkrat pošiljaš pozdrav
s pesmijo sončno vsem bratom,
duh pa že dviga se z zemskih dobрав
k večnosti blaženim vratom.

Venec si večen, Francišek, dobil,
dvignjen v Očetovi slavi,
ker si v življenju ves Sina sledil
s trnjevo krono na glavi.

II

Utrinek

Žito rumeno
klasje priklanja,
jutranji vetrič
lase mi mrši.
Cerkvica bela
na tratici sanja,
z lin pa glas zvončka
Mariji doni.

12

Kraljici misijonov

Tebe, Marija, Kraljico sveta,
zaupno kristjani časte,
a trume poganov tam onkraj morja
ne vejo, Marija, za te ...

Bogovom tam lažnim oltarji stoje,
njim dviga kadilo se v čast,
a ljudstva po sreči zaman koprne.
Ti reši jih, Tvoja so last!

Izprosi pastirjev, Kraljica sveta,
ki v dalje naj križ poneso,
da Tvojega Sina vsa zemlja spozna,
pod Tvoj plašč se vsi zateko!

13

Frideriku Baragi

(Ob osemdesetletnici njegove smrti dne 19. januarja 1948)

Gorečnost Tvoja ni meja poznala,
saj žrtvoval si vse, kar si imel,
odšel čez morje, kjer ti polja dala
je roka božja, da sejal boš, žel.

Ob Gornjem jezeru te je vodila
po krajih tujih misijonska pot ...
Plemena divja kmalu so odkrila,
da mir prinašaš in rešitev zmot.

Učil molitve k Velikemu Duhu,
razlagal nauke, z zgledom svetil vsem,
utiral pot si k angelskemu Kruhu
in zašle vračal v božji si objem.

Izprosi, Baraga, nam luč kreposti,
gorečnost vžgi, ljubezni svetli žar:
da bi za Cerkev, duše – kljub slabosti –
Gospodu žetve sebe dali v dar.

Pionirju v spomin

(P. Baptistu Turku OFM, kit. misijonarju umrl dne 16. decembra 1944.)

Težko verjeli smo, da Ti, Baptist,
Utrnil si kot zvezda se na nebu:
Na tujih tleh – slovenske lipa list.

Kitajcem bil vodnik si k luči večni.
V herojski žrtvi na braniku stal
Edini z naših vrst si, zadnji, srečni –
In Bogu se za duše daroval.

Spominjaš nas pred božjim se obličjem
In kličeš nam, da vabi nas Gospod:
Euntes et docete omnes gentes! ...
Na tla kitajska nam pokaži pot!

(20. oktobra 1946)

Akrostih: TUN – Turk

KVEI – Peter

SIEN – duhovnik

Tako so Kitajci imenovali p. Baptista Turka.

Mariji

Na svetu lepše cvetke ni,
kot Ti si, Mati milosti.

Iz Tebe lilija dehti,
o vzvišena nad angeli.

Srce v ljubezni Ti plamti,
saj Ti najboljša Mati si.

Zato pa k Tebi vse hiti:
na vse se milostno ozri!

16

Peričica

Smejčka se v jutru
naši Marjanci
sončece zlato:
“Hej, brž na trato!
Pridni otroci
niso zaspanci!”

Mala zbudi se ...
“Navihani striček!”
Okno zakrije
in se umije –
glej, že za hišo
nese čebriček.

Naša Marjanca
punčki je svoji
krilce oprala,
sušiti ga dala.
“Zdaj pa le, sonček,
žarke podvoji!”

17

Večer

Zahvalna pesem iz srca se dviga
h Gospodu, ki z roko nevidno
po nebu svetle lučke vžiga ...

Migljajo ljubko zvezde tisočere
goram mogočnim. Bistremu potoku,
ki preko skal kot trak srebrn dere,
mežikajo, pošiljajo pozdrav ...

Potihnili so ptičkov nežni spevi,
skrivnostno vila pleše prek dobrav
v večernem miru.

18

Novomašniku patru Mirku Silvestru

(p. Mirku Silvestru OFM, Bozen, Tirole, 3. julij 1949)

Veselje Ti danes z obraza odseva,
kljub mrzli tujini žare Ti oči,
in hvalnice radostno duša prepeva,
za pesmijo pesem z nje k Bogu kipi.

K oltarju boš danes slovesno pristopil,
za vzvišeno službo na veke izbran,
v skrivnost neizmerno se tiho potopil,
privabil Te mirni je božji pristan.

A ni za počitek Gospod Te izvolil:
za delo težavno pripravi roke!
On stal bo ob strani, če truden bi klonil.
On vedno bo znova Ti vžigal srce!

19

Kristusu Kralju

(za newyorški oder za praznik Kristusa Kralja 1950)

Prva deklica: Tako je žalostno na svetu,
četudi smo v svetem letu.
Miru ni, vsepovsod krivice,
ne najdeš skoraj prave več resnice.

Druga deklica: In vendar Kristus še na svetu vlada:
Vsem tisočem, ki molijo za mir,
vsem onim, ki trpe po ječah,
za vero v križ prenašajo prezir.

Prva deklica: Da, Kristus vlada, vse je božja last!
Ne omahujmo, bratci in sestrice!
Trpljenje naše Kralju naj bo v čast,
gorimo zanj – ljubezni plamenice!

Druga deklica: Moč temna bo sklonila glavo,
ko Kristus stegnil svojo bo roko ...
Hitimo vsi pod Kraljevo zastavo,
orožje naše – rožni venec bo.

Obe: O, živel, živel Kristus Kralj!
Vsi Tvoji verni kličemo zvesto,
pozdravljamo iz zemeljskih te dalj.
Ti zmagoslavno vodi nas v nebo!

Metka moli

Jezušček ljubi, Jezušček moj,
k Tebi prišla sem v tej uri:
leto nas staro zapušča nocoj,
novo že trka na duri.

Staro prineslo nam kup je gorja,
meni pa vzelo je brata:
moral na vojno je preko morja.
Dolgo pogrešam že ata.

Mamica sama se trudi za me,
bratca in sestrico bolno.
Trda bo zanjo, če dražje bo vse
in drugih izdatkov bo polno.

Bodi med nami, Jezušček moj,
v letu, ki zdajle prihaja!
Zemljica naša postane s Teboj
košček nekdanjega raja.

V Kristusu bratu X

Zazrl sem se v Tvoje oči:
nebesna modrina
odseva iz njih,
prečuden sijaj v njih plamti.

Srce mi je zatrepetalo,
kot bi se tvoje bližine balo,
brat moj ...

In vendar jasnina,
ki naju obdaja,
se ni za trenutek skalila.
Saj milost božja je na naju lila
že ob prvem srečanju,
polnem sladkosti
v upanju,
da brata v Kristusu bova ostala
in z roko v roki na pot se podala.

Objel bi Te in nase Te prižrel,
ko bi le vedel,
da bi jasni Tvoj pogled
ne otemnel ...

22

Novomašniku patru Valerijanu Jenku

(p. Valerijanu Jenku OFM, Lemont, Illinois 1952)

Kraljica Lemontska Te radostno vabi,
da stopiš pred njen božjepotni oltar.
Duhovnik naš novi, nikar ne pozabi:
Marija ponesla bo k Bogu Tvoj dar!

Kot potnik si truden poromal v tujino,
je trnje bodeče pokrivalo pot.
Nad trnjem pa Mati je stkala jasnino,
vodila Te varno prek brezen je zmot.

Marija naj spremlja Te skozi življenje,
saj čakajo mnoge te grenke noči:
Gospodov jetnik si. – A Tvoje trpljenje
bogato naj križ novomašni sladi!

23

Prvi april

Vozi s sanmi se po vaških poteh,
dasi izginil že beli je sneg.
Tiho ropoče, počasi hiti,
vsi smo zbujeni, pa vse prebudi.
Pobič je reven, a vendar bogat.
PRVI APRIL je ta šmentani škrat.

24

Brezmadežni

Brezmadežna!
Tvoj materin pogled
se blaženo smehlja ...

Popotniki v življenju smo,
Brezmadežna.
Na Tebe se oziramo,
ki svetiš v grešno nam temo.

Saj ljubiš nas,
Brezmadežna!
Odpodi mraz
ki v naših srcih je doma,
Brezmadežna!

25

Naš vzor

Knoblehar, slovenske lipe
list zeleni daleč znan,
čuj slovenskih src utripe,
glej na našo krepko dlan!

Vzoru Tvojemu sledimo,
“Misijoni!” naš je vzklik,
se kot Ti nekoč borimo,
nepoznan nam je umik.

Križ naj vsepovsod kraljuje,
naša fronta ves je svet;
Cerkev božja naj zmaguje,
vsak naj smrti bo otet!

Mnogo Bogu si poklonil,
veliki naš Knoblehar,
zdaj pomagaj naše žrtve
Bogu dati na oltar!

26

Novomašniku patru Mavriciju Supanu

(p. Mavriciju Supanu OFM, Gorica, 25. marca 1947)

Drugič že done zvonovi
novomašniku v pozdrav:
zopet stopa brat – begunec
pred oltar med morjem glav.

Je pred letom na Koroškem
prvi “Glorijo” zapel,
zdaj pa v naši je Gorici
novomašni spev donel.

Dragi brat, ki pred Gospoda
stopil si iz naših vrst,
dvigni kelih in pateno,
ter daruj za rodno prst!

Da odpadli bi okovi
naroda slovenskega,
da nad sončno bi Goriško
ljudstvu nova zarja vzšla!

27

Križani

Ah, te oči,
ki gledajo me izpod trnov ostrih
in strjene krvi ...

Skrivnostni ogenj žrtvovanja
iz njih plamti:
Razžarja mi srce,
da ne boji
popolnega se darovanja
Gospodu križa. ...

Že dolgo vame te oči strme,
zdaj pa se ura dopolnitve bliža:
Ugasnejo tedaj.

A v duši moji
pogled Gospodov
razplamti se v nov sijaj ...

Vstajenje

Nedeljsko jutro se budi
iz težkih sanj ...

Nikogar ni,
ki že pozabil bi na križ.
Saj v petek gledala je vanj
vsa množica
in svoje stisnjene pesti
med smehom dvigala ...

Potem pa vse zajela je tema.

In mrtvi so strašili tisti dan;
a sliši se celo, da zastor v templju
od ure smrti je čez pol razklan.

Na srca vsa je legla mračna noč:
ne morda kes, le nema slutnja,
bojazen pred krvjo nedolžno,
pred Križanim,
ki je "Elija klical na pomoč" ...

V nedeljskem jutru strga se pečat
in kamen,
ki zločin je skrival
in vest miril
kljub budni straži pade z vrat.

Gospod je vstal, Gospod živi!
Bojazen ni zastonj,
o mesto, ki moriš preroke!
Grob prazen pod Kalvarijo stoji
in skalnate oboke
več ne objema smrtni dah.

Gospod je zmagoslavno vstal
in ves žari ...
Ponižaj v prah
pred Njim se v veri, dragi brat,
pa vstal boš z Njim – še Ti!

(Velika noč 1947)

Majska

Bohotno razcveta se maj
in vrt za zidovi
je zemeljski raj ...

Vsa v cvetju je lurška Marija,
ki v skalni votlini
ob bistrem studenčku
sklepa roke.
Bršljan se ovija
po uti samotni,
skrivnostno molče
kapelice s križevim potom.
Pred martro pod smrekami moli menih
in rahel kot dih
nad jezerce spušča se mrak.

Za gotskimi okni
pa "Salve Regina" doni,
a lučka pred Bogom
spokojno v noč bdi ...

(Schwaz, Tirole, maj 1947)

Mati sinu vojaku

Tu rožice cveto in kmalu se odpro
marjetice prekrasne, odete v sončni sij ...
Pogosto hodim pota, ki nekdo
je hodil jih nekoč – moj sinko, ti.

Zdaj sobica je prazna, kjer nered
ji dal je košček tvojega značaja.
Jezila sem se nate spet in spet,
pa skriti nisem mogla ti smehljaja.

Vse tiho v njej je, tebe čaka ...
Kje hodiš danes, kje boš spal nocoj?
Bog varuj te, saj zate mati plaka,
da bi močan bil v boju, sinko moj!

*(Prost prevod iz angleščine.
Lemont, januar 1953)*

Visoki polet

Oprostil sem se tesnih spon zemlje
in na srebrnih krilih sem po nebu plesal,
se dvigal k soncu v radosti drhte,
oblakov sivih gmote silne česal.

Še sanjaš ne, kako je to lepo:
se dvigaš, padaš, delaš hitre kolobarje,
boriš se z vetrom, kot bilo vse to
bi le igračkanje na loku zarje.

Le kvišku, brat, sinjina vabi te
in ptič srebrni tvoj se dviga kot brez truda
tja, kjer škrjančki več ne žvrgole,
postaja svet pod tabo – drobna gruda ...

Odpirajo se vrata v večnost zdaj,
nebes dvoranam sreče moj polet se bliža.
Stegujem roke: brž objel bi naj
Boga, ki čaka v znamenju me križa.

*(Prost prevod iz angleščine. Pesem je sestavil 19-letni ameriški
pilot, ki je našel smrt v akciji dne 11. decembra 1941.
– Lemont, marec 1953)*

34

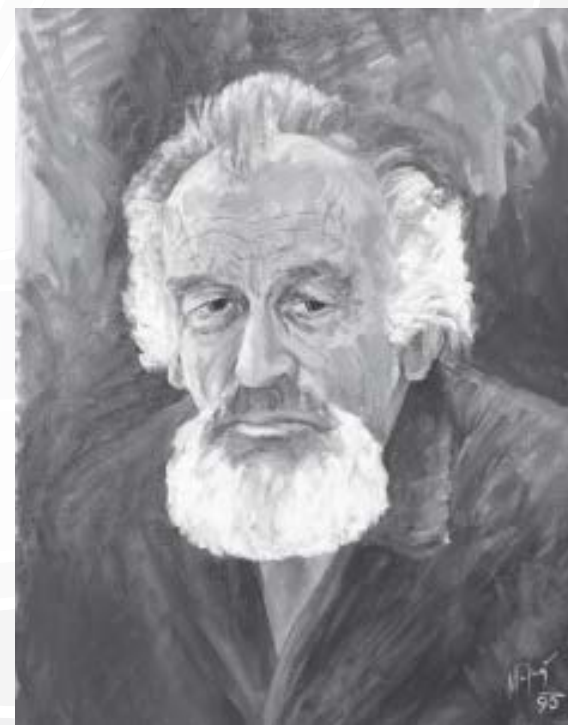
Tujine sence v hladno noč beže

*Tujine sence v hladno noč beže,
utripa v sreči, boli mi srce:
spomini nemi me v objem love ...*

Bratu beguncu

Bratu brat bodi,
koder Te vodi
Tvoje življenje!

Dragi! Trpljenje
delež je Tvoj,
pomni pa vedno,
da Bog je s Teboj!

Večerne želje

Tiho, tiho se pogreza
svet krog mene v mrak lahan ...
Gozd šumi in bela breza
pošlje list mi svoj droban.

Svoji mami napisa
s solzami bi nanj pozdrav,
da bi nihče ga ne zbrisal,
ko hitel bi prek dobav.

Vetrčku bi vse potožil,
rekel mu, naj pohiti.
On bi nesel in položil
list na okno mami ...

38

Pogovor

Otrok:
Mamica, čuj!
Danes sem sanjal o hišici naši:
kravo in kozo imel sem na paši
tam za sosedovo gmajno.

Ko pa sem zbudil se, bil sem v tujini ...
Mamica moja, joj, to je hudo!
Kdaj bomo srečni že spet v domovini
ptičke poslušali peti lepo?

Mamica:
Ne izprašuj!
Da po tujini vse polno nas roma,
Bogec je hotel: On s toplega doma
v širni poslal nas je svet ...

Kadar molitve bo zvrhana mera,
konec begunstva bo žalostnih dni:
hvalnice v srcih zapela bo vera,
s petjem na ustih domov bomo šli.

39

Barake

Barake neme ...

Trpko v vas strmim,
po domu svojem plaho koprnim.

Ko v mraku gledam vaše vrste,
zagriže v dno srca se bolečina,
da nehote vztrepečem:
Domovina! ...

Zazdi se mi,
da sam sem sredi polj
in ve pred mano – črne krste.

+

A glej, že zginja trudna bol:
Gospoda vidim, ki prihaja
izmučen ves in s križem obložen.
Iz črnih krst življenje novo vstaja
in tabor naš je kakor prenovljen.
Počasi Kristus stopa

od vrat do vrat
in vsakega tolaži:
“Jaz sem tvoj brat! ...”

40

Begunska balada

Skrivnosten mrak ...

Tihota sveta
objela dolge vrste je barak.

Prisluhnem v noč:
vse taborišče spi
in v sanjah spleta
brezkončne niti
v davne, srečne dni ...

Začutil sem udarce tisoč src
in ostrmel
in zaihtel:
Saj v tisoč srcih kljuje noč in dan
klic zemljice, ki ljubi in trpi
ter srka kri ...
Nas bo še kdaj sprejela v svojo dlan?

41

(Tirole, september 1945)

Božič brezdomca

Zvonovi tiho pesem so zapeli
in zadoneli
v svetonočni mir ...

Glasovi preko vaških streh
izgubljajo se v zasneženi les.
Kraguljčki drobni na saneh
v odmev šepečejo polnočno zgodbo.

Skrivnosten je božični spev nebes,
zamaknjen ves poslušam božjo godbo ...

Brezdomec stopam v noč
– v božično noč ...
Sneženi metež poje mi spomine
na sveto noč v naročju domovine.

In lučka drobna v srcu zagori,
zasveti v noč mi zvezdica na pot:
Iz jaslic Jezus
me blagoslovi ...

42

Tirolskim goram

Pozdravljene gore!
Ko gledam vas, vse lepe v novem snegu,
v nebo kipeče
in v meglice nežne povite kakor dete,
drhtim od tihe sreče.
Saj našim ste goram sestre:
vse čiste ste in svete.

Pogled na vas
srce mi dviga k Bogu,
ko tavam truden, neprespan,
v spomine mračne zakopan
po tihem logu ...

Gore tirolske, božje zemlje kras!
Vrhovi vaši kažejo v nebo,
kjer dom pripravljen je za nas,
izgnance rodne grude, – domovine.
Le tam vedo za naše bolečine ...

43

Pozdravljene gore!
Pod vami v mah pogreznem naj glavo,
a ve pošljite vetrič, da zaziblje
v spomine lepše me, zapre oko
in z lic obriše mi solze ...

(Tirole, junij 1945)

Sankt Justina

Kot golobica bela vrh slemena
stojiš na skali, pod teboj dolina ...
Oj, cerkvena preljuba, St. Justina!

Ko v jutru lahnih te meglic koprena
odeva v svilo, stkano nad prepadi,
podobna se mi zdiš nevesti mladi.

Budiš me iz spominov, ko edini
tvoj zvon-sirota milo plaka z line
in glas njegov za širnim gozdom gine.

In kadar stopim, skrušen v bolečini,
v tvoj tihi hram, pred božji prestol zlati,
tedaj me potolažiš kakor mati ...

Naj Bog povrne, cerkvena ti bela!
Kot živo v meni diha domovina,
ne bom pozabil nate, St. Justina.

(Kristain, St. Justina, Tirole, junij 1945)

Večerna

Mogočno Kristeinbach šumi ...
Prek spolzkih skal
za valom val
z gora v dolino se vali.

Uspava pesem me njegova,
ki nežno v mraku jo šepeče;
kot bajka je in vsak dan nova:
O domovini, zemlji sreče ...

Nocoj pa jaz sem pravil mu povest ...
Nad valčki sklonil sem glavo in plakal,
s solzami zlil sem z duše vso boleost.

Ponese zgodbo mojo naj v daljave
in ko hitel bo med valovi Drave
po zemlji ljube, drage domovine,
šumlja naj moje žalostne spomine.

Morda bo mati čula, zadrhtela,
in gorko v mislih nase me prižela ...

(Tirole, junij 1945)

V senci tujine

Peroti črne se nad mano pno,
zastirajo nebesne mi jasnine,
da videl bi v naročje domovine.
Pritiskajo na tujo me zemljo.

Upiram se in dvigam roko v pest,
se bijem, upam, smejem se in plakam
ter razprostrtih rok ljubezni čakam,
in prah pobiram z mrkih tujih cest.

Gospod, le tepi, naj za narod svoj
na tujih tleh mladost mi vsa odteče,
ljubezni ogenj naj me v živo peče:
srce trpeče spravn dar je moj ...

Novomašniku – beguncu

(patru Rudolfu Pifku, OFM, D.P. Camp Peggez, božič 1945)

V tihem veselju božične skrivnosti
stopil si prvič pred božji oltar:
dvignil iz jaslí si Detece sveto,
prvič Očetu poklonil ga v dar.

Glorijo prvo zapel si slovesno
v dnevu spomina, ko angelski spev
preko poljan betlehemskih je plaval,
z mirom napolnil samotni je hlev.

Dvignil si kelih in žejo ugasil,
kruh si razlomil – nasitil si se ...
Dajaj še drugim, ki nimajo Njega:
Lučko ljubezni prižgi jim v srce!

Nimaš v bližini oltarja domačih ...
Glej, vsi begunci so bratje, sestre.
Zanje žrtvuj se in k Bogu jih vodi,
Jezusu v jaslíh izpolni želje!

48

Novoletna begunska

Leto staro zagrnile
časa so zavese
in spomine – grenke solze
v daljo potopile.

Nova zarja vstaja, dviga
v zlatu se pred nami ...
Čas nas kliče,
v strtih srcih up nam drami.

Domovina se oglašá
in prinaša
nam pomlad in cvetje:
rožmarin, rdeči nagelj,
ptičkov drobnih petje ...

Čujte, bratci in sestrice!
Pohitimo
v zarje november in prižgimo
si ugasle plamenice!

(D.P., Camp Peggez, Tirole, januar 1946)

49

Moj božič

Lepo je res za praznike doma:
po sobi se pretaka vonj kadila,
pred jaslicami lučka drgeta –
kot ona mesto mene bi molila.

Jaz pa sem daleč ...
Mrzlo je v tujini,
pa se s spomini še tako odeni ...

A letos je prišel Frančišek k meni,
da sva pred jasli skupaj pokleknila.
Bilo lepo je kot v domovini.

(24. december 1947)

Polnoč

(Novoletna 1947)

Udarcev dvanajst – krik obsojenih
in strtih src in poteptanih v tla ...
Udarcev dvanajst nad pohojenih:
Zastonj bilo je, ni nam zarja vzšla.

Jeklene maske topo v noč strme
in roke – kot granit – ob pesti pest
zaman okove suženjske drobe.
Srce pa joče: Kje je vaša vest? ...

In vendar v novo leto vstaja dan,
krvavi soj izgublja svojo moč.
Desnica božja nežno proži dlan ...
Spet bomo, bratje, srečni kot nekoč!

(31. december 1947)

*Utripa v sreči,
boli mi srce*

Brezmadežnemu Srcu

Brezmadežno Tvoje Srce, o Marija,
zaupno kristjani časte.
A trnje bodeče ga kruto ovija:
človeštva ga grehi teže.

Priznamo, da mnogo Boga smo žalili,
sedaj, glej, kesamo se res.
Po Srcu brezmadežnem bomo sprosili
pomoč, blagoslov iz nebes.

Zatekamo k Tebi se v času trpljenja:
Marija, podaj nam roko
in varno nas vodi po poti življenja.
Pri Tebi tako je lepo.

(Maj 1943)
Uglasbil za moški zbor dr. Kimovec
in nato še Alojzij Mav.

Fatimski Materi

Jacinta in Francek, pobožna Lucija,
so videli v Fatimi Tebe, Marija.
»Le pridni bodite in radi molite!«
prosila pastirčke si fatimske tri.
Marija, še k nam se dobrotno ozri!

Zvonovi zvonite, Marijo slavite ...
Še mi jo otroško lepo počastimo,
po poti pastirčkov odslej vsi hitimo!

56

(1943)

Jutranje misli

Oblaček prek sinjine plove v bežno daljo
razpenja svilna jadra in spreminja
obleko svojo v zlato, sončno haljo,
ki v svetlobi žarkov ves obzor zagrinja.

Vodi pot me moja pod oboki zarje:
vedno više stopam k Bogu nad oblak ...
V zemeljskih nižavah pustil sem viharje,
trden kot vojakov moj je zdaj korak.

57

Na straži

V blesku rumenem
luna žari,
večernica jasna mi sveti.
Travica v vetru
nežno šumi,
gozdovi v meglo so odeti.

Laja na vasi
psiček čuvaj,
oglaša v goščavi se sova ...
Zora že vstaja,
straže je kraj
in vabi me pravljica nova.

58

V cerkvi

Slovesnost je končana.
Glas orgel je pod stropom onemel.
Domov hitela množica je zbrana,
ostal sem sam in sem strmel ...

Še vedno v luči koplje se oltar,
da marmor sveti se v skrivnostnem lesku:
številne sveče, Bogu v čast in dar,
gore med cvetjem v čistem, jasnem blesku.

“O, da postal bi bela sveča,
iz dneva v noč, v dan iz noči goreča
pred tabernakljem – srcem svojim!
Ko pa dogorel bom nekoč
in nagnil se bo stenj življenja,
dosegel rad bi hrepenenja
poti nemirne konec v Tebi – Luč ...”

Cerkovnik je uganil sveče:
tema zastrla je oltar.

Drhtel sem ves od tihe sreče ...

59

(1944)

Majniška

Cvetke dehtijo ...
Tam pred Marijo
šmarnice bele
so zacvetele.

Vse so z zelenjem
svežim obdane,
s trakom srebrnim
nežno pretkane ...

V mraku klečim
pred kipom Marije ...
Cvetke darujem
Materi svoji
in vse melodije,
ki s kora jih čujem,
s srcem jih svojim
Tebi, Gospa, posvečujem.

Spoved

Nevidna roka list obrača moj
v življenja knjigi. Prsti drgetajo
in dolge sence njihove nocoj
po preperelih listih se igrajo.

Srebrna solza se zalesketa
med vrstami skrivnosti rokopisa.
Po listu zdrkne na umita tla,
kjer se pozna, čuj! – krvava lisa ...

In roka posvečena strga list
iz knjige večne mojega življenja:
zmečka ga, vrže proč in – jaz sem čist.
Na novo stran napiše: Dan vstajenja.

Nocturnus

Drgečejo mi ustnice v šepetu
in glava sklanja se do mrzlih tal,
obraz svoj gledam v večnostnem lesketu
mrtvaških sveč iz onostranskih Žal.

Postave neme vame zro bledostno
in psalmi v noč kipe kot prah droban
v peščeni uri vsipa se skrivnostno ...
Polnočni čas odpira svojo dlan.

In žgoč poljub na čelo me zapeče,
dih smrti čutim iz odprtih krst.
A v uri večni čas v neskončnost teče
žare oči zaznamovanih vrst ...

62

Na nočni straži

V viharju strašnem plašč mi frfota
in dež mi ostro bije po čeladi.
V daljavi nočni strojnica reglja ...
Pošastno smrt reži se nad prepadi.

Mrtvaška senca vstaja pred menoj ...
V meglo pogreza žična se ovira.
Mar res skrivnostna roka jo nocoj
v noč grabežljivo vlačí in podira?

Vihar besni ... Glej, dež rdeči tla!
Krog mene vse se v srčno kri potaplja ...
Za narod še iz mojega srca
združuje z morjem se krvava kaplja.

63

Osute rože

Stale so v kristalni čaši
na oltarju pred Najvišjim
sveže rože ...

S svojim vonjem so pri maši
Sina Božjega častile,
meni pa v lepoti svoji
v dušo misli sladke vlile:

Kakor vrtnice rdeče,
naj srce bo plameneče
v prsih mojih zate – Jezus! ...

Drugo jutro so cvetlice,
moje ljubljene sestrice,
prazne sklanjale vratove
na oltarju ...

V tihi boli sem jih gledal,
ko osute so cvetove
v dnevu novem darovale.

– O, da lepe bi ostale! –
sem jim žalosten povedal.

V tihi sreči sem jih gledal,
ko osute so cvetove
v dnevu novem darovale.

– Bogu ste življenje dale ... –
sem jim radosten povedal.

*Sprememba zadnje kitice po ponovnem
doživetju istega motiva, a z drugačnim občutjem.
(1944)*

Samotarka

Spev otožne pesmi dahnil
je prek mojega srca,
strun se nežnih je dotaknil
in dobil odgovor ta:

V boli si ne iščem druga ...
Kadar pojem, pojem sam;
kadar me obišče tuga,
sotrpina ne poznam.

Bogu le potožim često
svoje boli in solze ...
On razume me in zvesto
potolaži mi srce.

(1944)

Mogoče ...

Mogoče je poslednji dan,
ki v njem si se prebudil ...
Mar slišal bi, da ure vse
do zadnje si zamudil,
če bi na sodbo bil pozvan?

Mogoče zadnja je dolžnost
to delo tvoje roke ...
Zato nikar ne mudi se!
Pod večnostne oboke
popelje dela te krepost.

Mogoče je poslednji križ,
ki danes ga prenašaš ...
Le trdno se okleni ga!
Če žrtve ne odlašaš
pri Bogu večni mir dobiš.

Mogoče je beseda ta
z ust zadnja izzvenela ...
Naj slavospev bo Ljubemu
in vekomaj donela
bo v dvorih svetega neba.

(Januar 1945)

Veliki petek

Nebo prekrili so oblaki črni,
nad mestom, glej, se dviga križa les.
Mar ni bilo dovolj, da ostri trni
ovenčali so Žrtev iz nebes?

Kaj res žebli so morali razpeti
krvave Tvoje ude, Jezus moj?
Ah, jaz sem kriv, da moral si umreti,
da so prebodli Ti srce nocoj!

Odpusti mi, odpusti bratom mojim
in blagoslovi s križa revni svet,
ki si odkupil ga s trpljenjem svojim!
Za vedno naj prekletstva bo otet!

(Februar 1945)

Postna

Na križu je razpet
in z ranami odet
Zveličar, Božji Sin ...
Za nas visi – Trpin.

Mu v daljo zre oko
na grehov množico,
s katerimi ga svet
bo žalil spet in spet.

Za toliko ljudi
zastonj mu teče kri ...
Zato pa prosi te:
“Otrok, le greha ne!”

(Marec 1945)

Sanje

Pogrezam se v skrivnostni pajčolan:
koprena črna mi oko zastira,
srce trepeče s srečo, ki umira ...

In onemogel krik
prikrade se
iz bolnih prsi v temno noč:
Proč! Strašne sanje! ...

Pa zopet črni pajčolan,
koprene motne ...
Ves povit sem vanje.

Poslušam uro večno,
ki nekje v brezupnih daljah
krade čas.

Roke stegujem,
da ujel bi v pest mladost smejočo.
Pa je prazno vse:
Koprena črna ...
O Bog, reši me!

(1945)

Marija potuje

Marija, Mati vseh ljudi,
hiti iz kraja v kraj, hiti,
otroke obiskuje ...

Umolknil je besneč vihar,
potihnili so strojnic žalni spevi,
prenehal je topov krohot.
Ugasnil je plamenov žar
na bojnem polju ...

Z daljave čuje se topot
vojaških konj, ki prek dobrav
s topovi težkimi drve.

Po strelskih jarkih ranjeni leže ...
Med razvalinami trdnjav,
ogrodij zvitih, zrušenih zidov,
odmeva smrtne groze stok.
Obtožba strašna dviga se v nebo,
krvi potoki s svežih ran teko.

Marija čuje plač otrok ...
 Kot bela sestra s križem na rokavu,
 s solzami čustvovanja v očeh,
 hiti po bojnem polju in daruje
 obrazom trpkim zadnji, blažen smeh.

Izginil v zračne je daljave
 ropot jeklenih ptičev.
 Za njim pa dviga se v višave
 siv dim in prah:

Razrita zemlja, strašne razvaline ...
 Vasi ni več, cvetoča mesta
 izginila so z zemlje površine.
 Zaman ugibaš, kje nekoč
 življenja je vodila cesta.

Glej! Med preplašene ljudi
 tolažbo je prinesla Žena.
 Besede tople materi:
 "Ne jokaj se! Tvoj sin živi! ..."
 In že hiti v pomoč drugim.

Tu dviga s pota težki tram
 in tam vsa zaskrbljena

Neznanka ranjencem pomaga,
 izmiva rane, moči vroča čela.
 Tam reši dete z ruševin:
 telesce drobno se v rokah ji zvija.
 "Preveč, preveč je bolečin!"
 zajoče se Trpinka blaga.
 Hiti naprej
 Marija ...

In pride prek slovenskih mej
 ter tožno se razjoče.

Povsod le rop, požig, umor,
 krivice strašne in v nebo vpijoče,
 vasi so neme priče
 – pogorišča,
 povsod so množična grobišča.
 Nedolžna kri po maščevanju kliče
 v nebo mogočno ...

Cerkvice po hribčkih
 kjer dedje Mater Božjo so častili,
 le počrneli so zidovi.
 Molče turobno žalostni zvonovi,
 namesto njih pa strojnice pojo ...

Hiti Marija preko kraških jam,
nad Jelendolom tožno zaihti,
s solzami žrtve vse blagoslovi.
In pride do kočevskega morišča.

Ko Mati vidi množico pred jamo,
vso raztepeno in krvavo.
ovije s črno ruto svojo glavo.

Hiti do rabljev, prosi jih, roti
in na kolena pade, roke sklepa.
A rablji žejni bratske so krvi.
Med krikami groze strojnice pojo
mrtvaško pesem žrtvam v slovo.

In Mati Božja tožna gre naprej ...

Pomeša med brezdomce se Marija.
Uboga vsa, v raztrgani obleki
in z ruto staro, s culo v rokah,
si v boren plet rame povija.

Beži s trpini iz vasi.
Za njo plameni ližejo slemena,
krohota strašan ji na uho doni.
Pomaga materi nositi dete,

poljublja ga, na prsi ga pritiska
– ne zmore, trudna, težkega bremena.
Kot nekdanj, ko bežala s Sinom
je iz domovine,
poganja v noč se z njim
– in omaguje ...

Ječe kolesa kot od bolečine.
Begunki božji pa je vedno huje.
Na vozu sključeno sedi in joče.

Procesija beguncev gre v tujino:
v tujino mrzlo
z zemljice cvetoče ...

Marija z njo gre v daljne kraje,
s trpini pride v taborišče:
dobil je gube njen obraz.

Kot starka hodi med begunci,
od revnih zna najrevnejše iskati.
Tolaži matere, solze otira,
a sama dolgo v noč ihti
za druge ...
Stoji pri materi, ki bo rodila,

pomaga tej plenice prati
in tja hiti, da dete bolno
bo s solzami blagoslovila.

Otrokom pravljice šepeče,
da jim vsaj košček tihe sreče
zabriše žalostne spomine.

Marija z lončkom v roki čaka hrane,
gre v gozd po drva
in krompir po hišah z begunci prosi.
O, kako ga nosi
na sključenih ramenih v taborišče! ...

Izprale solze njene so oči.
Ne zmore več ...

In oslepela Žena
pod križ se onemogla zgrudi
in Sinu, ki na njem visi,
šepeče svojo zgodbo.

Iz Kristusovih grudi
pa teče kri ...

(D. P. Camp, Peggez, Tirole, avgust 1945)

Občutje

Tako čudno je v meni.
Kot bi me žgali jeziki ognjeni,
kot bi me sami grobovi obdali.
Morje buči, se zaganja in peni.
Ljubim samoto in se je bojim:
ura tiktaka v neskončnost ...

Zvezda mi sveti, krvavo trepeče.
Voham v daljavi utripati sveče.
Drobno sem dete. Ječim.

(8. januar 1952)

V večeru

Nebo je jasno nad menoj,
nebo večerno, zvezd nebroj
miglja.

Potočka valčki mi pojo,
in vetrček v obraz ljubo
pihlja.

Se ptiček v grmu oglasi
in v tuje kraje misel mi
hiti ...

Čez morja širna v daljo gre:
brez Jezusa tam ljudstvo še
živi.

Srce mi tjakaj hrepeni ...
– To željo mi izpolni Ti,
o Bog!

(1941)

Ob mlinu

K samotnemu je mlinu pripeljala
me gozdna pot ...

Kot starka sključena in osamela
lesena bajta je na bregu stala
in bistra voda je kolo vrtela
pod prhlím žlebom.

Skrivnostno gorski potok je šumel
mi pesem o življenju:
Hitel po skalni strugi je z gora
– zvalila ga zelena je dolina –
a glej: leseni žleb ga vase je ujel
in zdaj nemilo tira ga
h kolesu mlina ...

Hiti čez rob, se peni in kipi,
kolo poljublja, polni mu predale,
orjak pa škriplje in zaman se brani:
moč vodnih kapljic ga vrti, vrti ...

Kot vile bi na jasi se igrale,
tako v tolmunu voda valovi:
kolo razjarjeno jo s sebe meče,
da pljuska v skalnate čeri,
prši drobno, se v mavričnih meglicah
nad strugo biserno leskeče ...

In potok spet je prost.
Prek skal hiti,
skrivnostno pesem mi šumi –
življenja pesem ...

80

(Tirole, avgust 1945)

Sveti Miklavž v vojnem letu

Zaškrta, čuj, nebeški ključ,
odpirajo se vrata,
na zemljo pa se vsipa luč
in spušča lestev zlata.

Vratar nebes zagodrnja
nad angelci z zavoji:
»Da Bog vam pameti ne da!
Na zemlji zdaj so boji.«

A že Miklavž ga prehiti:
»Le pusti nas, da gremo!
Ne veš, da vsak otrok želi
vojaško si opremo?«

Se Peter razjezi močno,
češ: Delaš jim potuho!
– Miklavž pa s spremstvom na zemljo
hiti v noč temno, gluho ...

81

Obhajilna

Odpro se tabernaklja vrata
in Jezus pride na oltar.
So srca naša prebogata:
neskončni Bog se da jim v dar.

Klečim med množico presrečno,
ki Jezusa prejela je,
obljubljam mu zvestobo večno,
darujem svoje mu srce.

Ga zase prosim blagoslova,
za vernike pobožne vse,
da v srcih vseh ljubezen nova
se do Ljubezni večne vžge.

82

Klic bednih

Čuj, dete, klic iz misijonov,
klic mnogih, bednih milijonov:
»Rešite naše duše!«

Povzdigni k Bogu srček svoj.
Daruj mu ga –
za množico,
ki Jezusa še ne pozna.

Ko pa nekoč boš – kot nocoj –
poslednjič sebe daroval
v življenju,
bo prihitelo tisoč duš,
ki ti si jim nebo odprl
ter rešil jih s poganskih tal.

In v blaženem boš hrepenenju
na Sonce božje večno zrl,
ker Jezusu si duše dal ...

Zato pa čuj klic misijonov,
klic mnogih bednih milijonov:
»Rešite naše duše!«

83

Mariji ob rojstvu

Srečni dan, ko prisvetila
si na zemljo, Zvezda mila,
o Marija!

V uri jasni, o Izbrana,
nežno je na čelo poljubila
in v plenice Te povila
– hčerko drago – mati Ana.

Sladko objeli so angelski spevi
dušico Tvojo
in jo slavili strun zlatih odmevi.

Bog pa stegnil roko blaženo
je čez revni svet:
tisto uro ves prevzet
blagoslovil je zemljo.

Srca vsa so zadrhtela,
večno Tebi bodo pela,
o Marija.

Prečisti Materi

Brezmadežna!
Kako si krasna!
S prostranega neba modrine
nam svetiš v zemeljske nižine:
najlepša zvezda jasna.

Brezmadežna!
Kako si čista!
Daritvena posoda zlata,
lepota mašnega ornata
še senca Tvoja nista.

Brezmadežna!
Kako dobrotno
mi Tvoja roka milostljiva
prinaša luč, tolažbo vliva
v srce popotno. ...

Mati, čista, Ti me brani!
 Duša moja hrepeneče
 prosi Te v molitvi vdani.
 Glej, v skušnjavah vsa trepeče.

Ti jo v čistosti ohrani!

Daj, da vedno bo slavila
 s pesmijo ljubezni prave
 Tebe, ki si jo rešila!
 Ave, Mati moja, ave!

(Pleterje, 5. december 1943)

Opolnoči

Opolnoči, opolnoči,
 prelepa zvezda zažari
 nad hlevcem betlehemskim.

Nebesa sveta se odpro
 in trume angelcev pojo
 otrokom revnim zemskim.

»Na noge brž, pastirci vi,
 tam v hlevčku čudo se godi ...«
 jim kličejo veselo.

Otroci, starčki ... vse hiti.
 Glej, že pri jaslicah kleči
 nedolžnih src krdelo.

Marija nežno se smehlja –
 presrečna Mati Deteta,
 ki goste blagoslavlja ...

Še ti pohiti v božji hram,
 poklekni Jezuščku k nogam:
 iz jaslic te pozdravlja!

Počitka si želim

Počitka si želim
v naročju tvojem, mati!
Kako po tebi koprnim ...
Kako bi rad še enkrat te objel,
poljubil zguban tvoj obraz, prižel
tesno se k tebi, mati!

Obrisal biserne bi rad solze,
ki močijo ti lica, mati!
O, da potolažil bi gorje
ti kot nekoč: glavo v naročje;
s čebljanjem – čisto po otročje:
»Bilo hudo je, mati!« ...

Počitka si želim
v naročju tvojem, mati!
A vendar vem, da se zaman solzim.
Med nama meja je: gore visoke,
gomila žrtev in krvave roke ...
Tako si daleč, mati!

(Junij 1945)

Večerni molk

Gore odevajo se v mrak
in svet molči ...
Ves zrak
je poln sanj
minulih dni.

A v duši mi žari ...
Utripa zanj,
ki da
in jemlje,
žge me in blaži.

Od kod in kam?
Spoznanj
dovolj je,
zdaj naj dvignem
pest jekleno do dejanj!

(Junij 1947)

Kalvarijska legenda

Priletel je ptiček drobn
in na križu obsedel,
v uri strašni, ko vso goro
mrak turobni je odel.

Revček je zaman se trudil,
da iz Jezusovih ran
ostro bi izdrl trnje,
v kljunčku ga odnesel stran:

Daleč, daleč, da nikoli
ne bi našli ga ljudje
in ponovno povzročili
Kralju večnemu gorje.

Nagnil glavico je ptiček
v žalosti, da ni uspel,
a nato poslednjo pesem
Križanemu je zapel ...

Zimska

Počasi pada sneg ...
Debeli kosmi
se vsipajo na blatna tla.
Še nekaj ur – in belo morje
bo zemlja vsa.
Kako slepi
belina nežna mi oči.

In svet,
ki ga pokriva sneg,
se zdi mi
kakor – odpuščeni greh ...

Sveta noč

Na slamici Dete leži.
Ročice steguje
in v radosti božji
žare mu oči.

Glej, nežno ljubkuje
ga Mamica srečna:
Molitev kipi
iz duše ji vdane
k Očetu v nebo.

In mestne poljane
več niso v temi:
V svetlobi nadzemski
poslanci nebeški pojo
ter vabijo v hlevček,
kjer Detece sveto
v naročju Marijinem
spančka sladko ...

Pastirčkov božič

Zaspani obrazek tja k skalam strmi
in dedku zakliče: "Hoj, staja gori!
Kako se vse sveti, joj, mene je strah!
Poglej, saj še čredo razgnal je preplah ..."

Poslušaj napev, ki odjekne od skal:
ti nežni glasovi, zvok tisoč godal ...
Še dedek, ki gluh je, zaslišal je spet,
nad čudežnim petjem strmi ves prevzet.

In bela prikazen, o Bog, kaj je to?
Saj širom odprto je sveto nebo!
Sam angel oznanja, da hlev ne gori,
le Detece božje v njem blaženo spi.

Pastirček že k jaslim hiti prek poljan
In poje, da daleč odmeva čez plan:
"Zveličar je rojen, prišel je med nas,
dočakali vendar rešenja smo čas!"

(December 1948)

*Spomini nemi
me v objem love*

Samostanski grobovi

(Pleterje, Verne duše 1943)

Tišina sveta vlada med grobovi,
le ptička tožni spev v daljavi gine
in veter se igra s cipres vrhovi
ter mi šepeče: Vse na svetu mine ...

Leseni križi, zasajeni v vrste,
rjave v mraku kažejo gomile.
Pokleknil sem, prijel zemljo med prste
in grude vprašal: Koga ste pokrile?

Pod nami spi telo v meniški halji:
Kosti brez krste* čakajo vstajenja,
a duša zate moli v sinji dalji,
kjer večna je pomlad, kjer ni trpljenja ... –

Poljubil toplo zemljico sem sveto
in solza tiho nanjo je kanila.
Potem sem vstal: Že z zvezdami odeto
bilo nebo je, luna je svetila.

**Kartuzijani pokopavajo brez krste.
Grob ima le križ brez napisa.*

Novoletna

(Spomini iz leta 1944)

V samotnem stolpu polnoč je odbila
cerkvena ura na stoletni zvon
in v daljo leto staro potopila ...
Strahotno v noč doni udar ob bron.

Pri oknu sem slonel ... Narava bela
skrivnostno lepa, tiha je nocoj.
A čuj! Ko polnoč je iz lin zvenela,
udarcev je odmev naštel nebroj:

Iz gozda zadoneli smrtni spevi
so strojnic, pušk, topov in ročnih bomb ...
Roke sem sklenil: Joj, že prvi dnevi
dobili so pečat mrtvaških trombl!

(Pleterje, novoletna noč 1943/44)

Kresni večer 1944

Večer spokojno plava nad Ljubljano ...
Trnovska cerkev iz obrisov streh
– v temo zavita – dviga se svečano.

Veselo pritrkavajo zvonovi,
a vendar se mi zde mrtvaški spev
prelivajoči, bronasti glasovi ...

Kresnica mi je k licu prisvetila
in me v spomine tihe potopila:
Nekoč povsod goreli so kresovi ...

Zdaj pa gorijo ognji silni, novi.
Bolestne čujem v dalji smrtne klice,
src mrtvih me strašijo plamenice.

V noč temno pred menoj beže kresnice ...

Obtožba

Nimam nikogar na vsem božjem svetu:
očka v življenju sploh nisem poznal;
preko morja se je služiti podal.
Mati umrla mi v petem je letu.

Nihče se zmenil ni zame – berača.
Stradal sem, hodil iz praga na prag,
pare ne v žepu – a kruhek je drag.
Vsi ste imeli me za postopača ...

Mar je kaj čudno, če lačen sem padel:
v mraku prihulil se k vrsti barak,
– Bog mi odpusti, kaj grizem naj zrak? –
žemljo sem drobno iz koša ukradel ...

Zdaj pa v prisilni delavnici bivam,
postelj imam in vsaj hrano dobivam.
V mislih pogosto do vas pohitim:
krivdo vam v srcih ledenih odkrivam.

(1941)

Via Vitae Meae

Puščava, kamor zre oko.
Na desni, levi je sipina
in pred menoj:
dolina, grič, dolina ...

Studenca ni, da žejo bi utešil
in pota ni, da bi korak pospešil
k cilju ...

Obstane noga v pesku:
»Gospod, kje si?
Izgubil pot sem pravi.
Kot drugih potnikov nebroj
sem tudi jaz zašel v puščavi ...«

Zavest mi novih da moči,
čeprav me v duši vest teži
in kes mi grabi, stiska grlo.

Že noč se spušča na puščavo,
ko najdem končno stezo pravo:
sled dolge, večne karavane.

Stopinje so mi pot kazale
in me v oazo pripeljale,
k studencu v senci palm
– k cilju ...

IO2

(1941)

Slovo

(18. avgusta 1941)

Poslednjikrat obraz sem mili zrl,
poslednjikrat sem solzo ji utrl:
»Ne jokaj, saj sam Bog me kliče, mati!«
Solz sam več nisem mogel zadržati.

So blagoslov mi roke njene dale:
tresoče se nad glavo so obstale ...
Še znamenje je križa naredila,
potem čez prag za mano je stopila.

Poslednjič me ljubeče je objela.
Kot Mater Dolorosa je trpela.
»Pa moli zame v samostanu, sinko! ...«
In zadnjikrat še rekla mi je – Binko.

IO3

Molitev med vojno

Oče nebeški, usliši molitev!
Prosi otrok Te v tej solzni dolini.
Očka ubili so, grozna moritev
tukaj razsaja in vsi smo trpini.

Kruha že skoraj nič več ne poznamo ...
Ti se nas lačnih sirotic usmili!
Včeraj smo videli jokati mamo,
revica sama v veliki je sili.

Saj ni denarja, ko mama ne dela.
Jej, kako rada bi službo dobila!
Pravi, da vsake bila bi vesela,
a jo že trikrat zastonj je prosila.

Daj, da bo konec gorja na tem svetu!
Bratec pa vrne naj zdrav se iz boja!
Če se končalo ne bo še v tem letu,
vzemi nas k sebi vse, želja je moja.

(1942)

Jutro

Oblaček prek sinjine plove v bežno daljo,
razpenja svilna jadra in spreminja
obleko svojo v zlato, sončno haljo,
ki v svetlobi žarkov ves obzor zagrinja.

Vodi pot me moja pod oboki zarje,
vedno više stopam k Bogu nad oblak ...
V zemeljskih nižavah pustil sem viharje,
trden kot vojakov moj je zdaj korak.

(1944)

Večer v vojašnici

Moreči mrak po sobi je zaplaval
in stiskal prsi mi – kot teža svinca ...

Molitvenik sem bežno prelistaval,
sedel na pogradu, surovo zbitem.
Vik sove izpod okna je zazibal
občutke moje v tožni ritem.

Moj Bog, pomagaj! – sem iztisnil
V srčni boli,
Dvignil dušo, jokal, molil
kot nikoli ...

In stegnil Jezus je roko,
mehko pobožal me,
pritisnil k sebi,
spremenil sobo v blaženo nebo ...

(Junij 1944)

Via Poetica

Prijetne sanje božajo mi glavo
in nežni spevi pravljicnih daljav
me spremljajo po zemeljskih dobnav
težavni poti v domovino pravo.

Ljubezni venec čelo mi ovija,
pa naj kjer koli zapuščen blodim
in če se jokam ali se smejim
– budi se v srcu sladka melodija.

Ko pa nekoč prišla bo sestra smrt,
vesel jo bom objel, smeje pozdravil:
O, le presadi me na božji vrt!

Poklical bo mogočno trombe glas ...
Pred sodbo brez strahu se bom odpravil,
potem pa Bogu peval večni čas.

(Junij 1944)

Na straži

V blesku rumenem
luna žari,
večernica jasna mi sveti.
Travica v vetru
nežno šumi,
gozdovi v meglo so odeti.

Laja na vasi
psiček čuvaj,
oglaša v goščavi se sova ...
Zora že vstaja,
straže je kraj
in vabi me pravljica nova.

(Korena, september 1944)

Ljubelj

(Iz mojega dnevnika. Sobota, 12. maja 1945)

Kot žrelo se odpiral je tunel
in goltal množice, ki trepetale
pred brati lastne so krvi ...
V tujino z rodne grude so bežale.

Iz tožnih misli me je zdramil strel.

Ob cesti stal sem, na drevo oprt.
Vozovi so ječali mimo mene,
otroški jok je večal mojo bol.
Iz dolgih vrst se je smejala – smrt ...

Povelje. Stopil sem naprej.
Objela me moreča je tema
obokov vlažnih.
Molčal sem kot grob.
Saj pustil sem za sabo – kos srca ...

Novembrske misli

Sprehajam se
v samoti posvečeni
gozdov slovenskih ...
Listi šelestijo
pogrebni spev na neblagoslovljeni
gomili bratov dragih,
ki tu spijo.

II O

Srce je moje lučka osamela
v tihoti sveti
na grobeh neznanih,
a duša Miserere peti
v bolesti hoče.
Pa ji ni mogoče:
Iz nje se dviga psalm Benedictus ...

(November 1946)

Marine Jumper

Prihuljeno vlačilci ropotajo,
se kot otroci neumirjeno igrajo:
Marine Jumper jim je za igračo.

Vrv zadnja pade, stroji zaječijo,
vijak na Marine Jumper se premakne ...
V očeh nešteti se solze iskrijo
in beli robci v vetru plapolajo.

III

Sirena tuli zadnji vrisk strahotni,
kot bi smejala se ljudem na krovu,
ki iz tujine romajo – v tujino,
da našli bi za morjem – novo domovino.

Marine Jumper v morskem je okovu,
ne čuti biti strtih src tovara.
Marine Jumper mirno reže brazdo ...

(Neapelj, dne 10. novembra 1949)

Koledniki

Trije koledniki – kralji trije
preko poljan zasneženih hite ...

Temno postaja in kmalu bo noč.
Nič jih ne straši: pojo si gredoč–

“Mi smo koledniki, kralji trije,
kdor hoče v Betlehem, z nami naj gre!”

Prvi na palici zvezdo drži,
drugi kadilnico v roki vihti.

Tretji je sajast. Glej, vrečo dobrot
nosi prek rame: zaslužek sirot.

Drobna telesa jim v mrazu drhte,
mrzle so v cunje povite noge.

Vendar pojo, da odmeva čez plan:
“Kje je naš Kralj, ki z nebes je poslan?” ...

“Stoj!” se naenkrat iz grma glasi,

kraljem pa v žilah vsa kri zledeni.

V prvem trenutku plašno obstoje,
končno po bregu kot zajčki zbeže ...

“Stoj!” zopet rezko stražar zakriči.
Strojnica votlo zapoje, kosi ...

Smrtni le kriki. – Fantički trije
padajo, vstajajo in – obleže.

Konec je dolge, kraljeve poti:
v snegu so madeži sveže krvi.

Zvezda pa kralje peljala je tja
v Betlehem večni – nad zvezde neba.

Noč neme groze

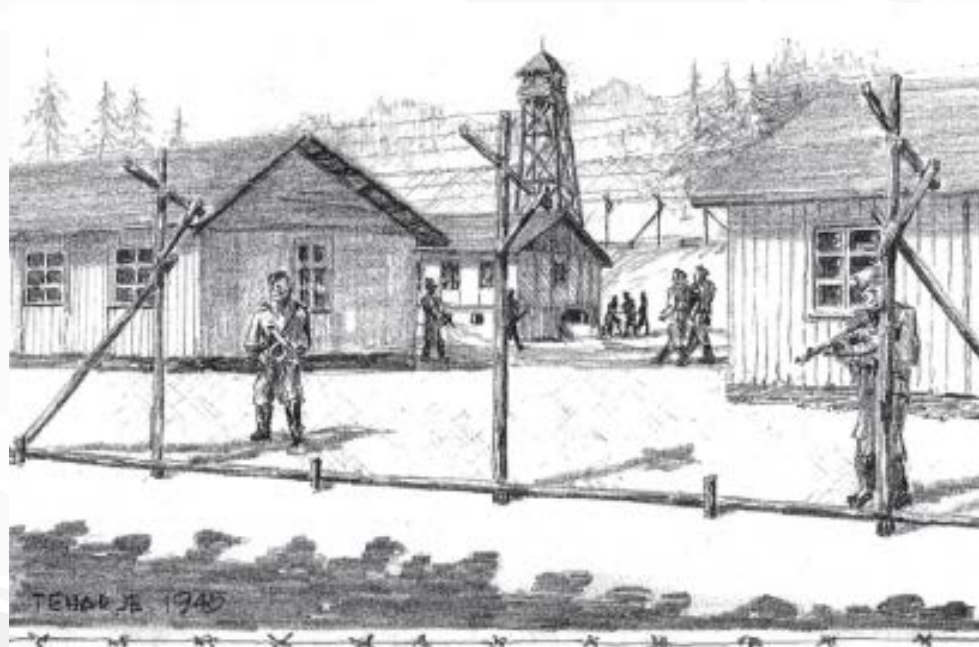
Za hip postoj,
poslušaj zgodbo strtih src,
prijatelj moj! –

Dolga vrsta bratov in sestra
se vleče v temno noč ...
Saj drama ta se povrnila k nam je iz davnine!
Tako je, brat, bilo nekoč,
ko Turki prek meja hodili
so v naše kraje in morili,
odgnali s sabo matere, očete,
sinove, hčere drage domovine ...

A zdaj prišla je zopet strašna noč:
koraki težki, vrsta dolga
kot nekoč ...

Ni Turkov več, a glej, zdaj naši bratje
so bratom–žrtvam črni svatje.

Žica se v roke zajeda,

čuk skovika, kolne rabelj ...
Luna z zvezdami boječe gleda
skoz meglo.

Ko v gozdu vrsta se je razmaknila,
je žalostinko strojnica zapela ...
In nova jama je med kriki groze
s krvavimi se trupli napolnila.
Kriči drhal, krvi vesela. ...

Čemu so vzeli vam življenje? –
Odgovor čuj iz tisočernih mrtvih ust,
doneč iz mrzlih jam v temo:

Ljubili svojo smo zemljo! ...

Binkoštno jutro 1947

(Munster, Tirole)

Objema me v zelenje svoje
župniški vrt
in ptiček mi v cvetočem grmu poje
lepote večne majsko himno ...

Kot pisan božji prt
je pred menoj tirolski svet.
Na srečni dan Gospod ga je ustvaril
in mu gore podaril,
obdal ga v sneg in – cvet.
Natrosil mu vasice na bregove
in cerkvice, ki pod nebo kipe
jim vitki stolpi:
prerasti hočejo vrhove
orjakov skalnih,
pa jim ne uspe ...

Veseli so ljudje tod pod gorami
in srečen je pastir,
ki med gredicami vrtička šepeče psalme:
Saj danes – čuj! – za munsterskim gospodom
dobe brevir
še pevci–ptički,
čebelice in novi cvetni popki
na majskem plašču *Matris almae* ...

... In vendar hrepenim po koščku raja,
ki slutim ga za hrbtom Karavank
v naročju maja ...

Svetogorski Mariji

(V spomin na 15. junij 1947, ko bi morala biti prenesena
iz stolnice, pa so jo ukradli Italijani)

Nekoč na Sveti gori kraljevala
Slovenec si, o Mati milosti,
jih tolažila kot le ti si znala
in jim sladila grenke, tožne dni.

Nato pa kot brezdomka si bežala,
ko dim oltar je milostni objel
in hram človeška zloba je zravnala,
nad Tvojim krajem sij je zažarel ...

Ko drugič je nevihta besna vstala
in Sveti gori je oblak grozil,
begunka spet, Marija, si postala,
Izraz je tožni Tvoj obraz dobil.

In zdaj zaman so srca Te iskala ...
Ukradli so Te ljudstvu, ki ječi
in prosi Te, da Mati bi ostala
mu Svetogorska zdaj in večne dni.

O, Mati, čuj, kdaj spet boš potovala
med množico na Goro milosti
in nam s prestola zopet kraljevala? –
Težko te čaka narod, ki trpi.

Na obali

Gladina morska trepeta,
kot bala bi se žarkov božajočih.
V pristanu veter z jadri se igra
in voda pljuska v risanih obročih,
ko ribič vrgel trnek je z obale.

Za mano me Neapelj šumno vabi,
v daljavi se Vezuv v meglo zastira ...
Jaz pa sem sam in v blaženi pozabi
mi horizont edina je ovira ...

Kam, misli moje, ste odpotovale?

(Neapelj, 10. novembra 1949)

Na vrhu

(Thaneller, Tirole, 4. avgust 1947)

Pogreza se sonce za sklance vrhove.
V daljavi umirajo zvonci
in mukajo krave.

Obrisi gora in meglene daljave
potaplajo v barve se nove:
modričast je zastor postalo obzorje.

Križ tiho kraljuje nad božjo naravo,
na žice napete pa veter igra:
kot strune na harfi brnele bi slavo
Gospodu gora ...

Očetu za god

Očka moj!
V dar za god Ti dam
srček svoj.

Nimam srebrnikov
v žepu svojem;
pesmic sto, če hočeš,
Ti zapojem.

Da doživel bi
še mnogo let, želi
h godu Tvojem iz vse duše
sinko Ti!

*(Moja prva pesem,
objavljena v Mladem Slovencu)*

Na grobu

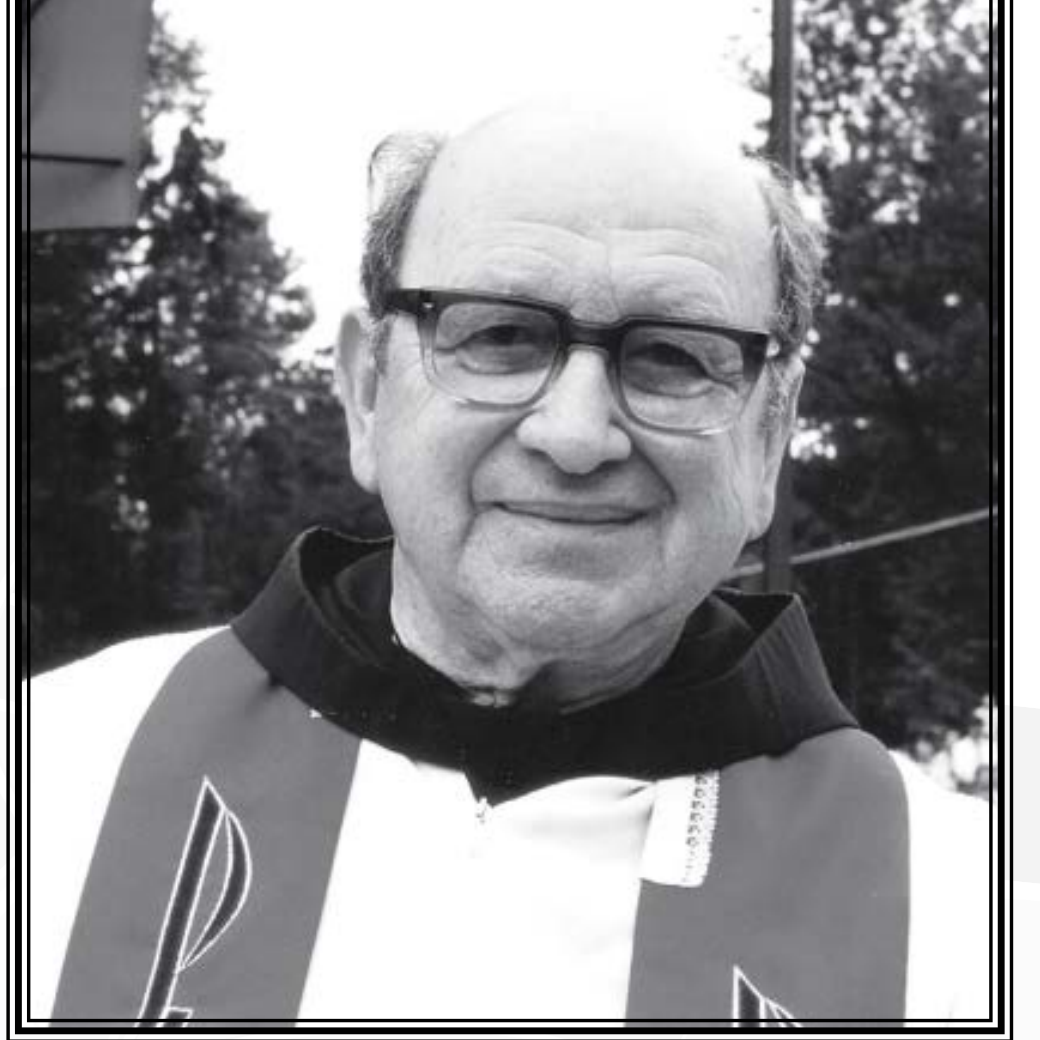
Tiho sem v duhu poromal prek morij.
V meni potihnil je večni vihar,
ko sem se spustil prek skalnih pogorij,
zemljice drage sprejel me je čar.

Tja sem pohitel v samotne vrtove
križev in kamnov, mrtvaških lobanj.
Tožno pregledal gomile sem nove.
Našel sem grob ... O, kaj vse bi dal zanj!

Mamica draga pod grudo počiva,
v svetu več videl ne bom njen obraz:
zdoma odšel sem, ko bila je živa,
letos jo vzela mi je božji ukaz ...

»Bog je moj delež, meja ni več zame,«
mamica briše mi tople solze.
»Vselej te spremljam. Da križ tvoje rame
lažje boš nosil, to prosim za te! ...«

Oktober 1952

p. Bazilij Valentin OFM

1924 – 1997

**“GOSPOD ME JE PO MILOSTI IZBRAL, DA KAŽEM POT,
OZNANJAM RESNICO IN DELIM ŽIVLJENJE”**

**Ob 15. obletnici smrti
patra Bazilija Albina Valentina OFM, MBE**

Ko pobrskamo po svojem spominu in se spomnimo pokojnega patra Bazilija, sem prepričan, da se dosti Slovencev v Avstraliji, posebno še v Melbournu, po svoje spominja trenutkov iz svojega življenja, ko se jih je pokojni pater Bazilij tako ali drugače dotaknil. Preko štirideset let plodnega pastirovanja med izseljenci je dolga doba. Pater Bazilij je zelo dobro poznal svoje ljudi, svoje Slovence, saj je tudi sam preživel nekaj let kot begunec v taboriščih po Avstriji, preden se mu je uspelo naseliti v Združenih državah Amerike.

Albin Valentin je bil rojen 29. avgusta 1924 na Viču v Ljubljani. Frančiškanom se je pridružil nekaj mesecev po začetku druge svetovne vojne. Kot dijak je leta 1944 postal domobranski bolničar ter je v maju 1945 kot dvajsetletni mladenič, vojak, ušel komunističnemu nasilju in gotovi smrti v svoji domovini Sloveniji. Po nekajletnem življenju v begunstvu v sosednji Avstriji, kjer je maturiral in začel bogoslovje, je končno v decembru leta 1949 emigriral v ZDA. Tam je nadaljeval in tudi uspešno končal študije v semenišču na ameriških Brezjah v Lemontu, v zvezni državi Illinois. V duhovnika ga je v Lemontu posvetil 29. junija 1950 škof dr. Gregorij Rožman. Za svoj življenjski moto si je kot novomašnik zapisal na svoji novomašni podobici: **“Gospod me je po milosti izbral, da kažem pot, oznanjam resnico in delim življenje.”**

Leta 1956 je mladi pater Bazilij zaprosil za delo med avstralskimi Slovenci, ki so takrat nujno potrebovali slovenskega duhovnika. V avgustu istega leta se je poln življenjskega zagona izkrcal na avstralskih tleh v Melbournu. Sam je zapisal, da je “prejel v oskrbo slovenske priseljence v Viktoriji, Južni Avstraliji in

Tasmaniji”. Od vsega začetka se je dobro zavedal svojega poslanstva med Slovenci v Avstraliji. Včasih še preveč, tako da si je zase vsa leta svojega plodnega življenja vzel zelo malo časa. Prvi pošten oddih si je privoščil šele po 45 letih, ko je po padcu komunistične diktature v stari domovini zasijalo sonce demokracije. Novo samostojno Slovenijo je objel z obema rokama in jo po več kot 45 letih odsotnosti zopet poljubil z veselimi srcem in solzo v očeh. Izpolnile so se mu dolgoletne sanje: v domovini je končno zavladovala demokracija, svoboda izražanja in političnega prepričanja – Slovenci so z 88% večino zavrnil enoumje. Bazilijeve sanje so se končno uresničile – veselil se je skupaj s svojim narodom in delil radost.

Pisalo se je leto Gospodovo tisoč devetsto šestinpetdeset, ko je stopil na avstralska tla, z baretko na glavi, sin bele Ljubljane, slovenski begunec in rodoljub, mlad duhovnik, frančiškan pater Bazilij Albin Valentin OFM. Takoj po izkrcanju v Melbournu se je mladi p. Bazilij z vsem navdušenjem trmasto zagnal, ne samo v dušnopastirstvo, temveč tudi v kulturno in socialno delo med Slovenci v Avstraliji. Na radiu 3 ZZZ je 45 let kasneje v intervjuju s patrom Nikom Žvokljem na vprašanje: “Kakšen je bil začetek tega pastirovanja v Avstraliji in čemu je bila namenjena Tvoja prva skrb?” povedal takole: “Bilo je pravo pionirsko delo. In še danes poudarjam, da je izseljenski duhovnik morda 40 odstotkov duhovnik, 60 odstotkov pa karitativni delavec, ker ima toliko drugih skrbi.” Kar hitro po prihodu v Avstralijo se je včlanil v Slovenski klub Melbourne, od katerega je že leta 1957 prejel posebno priznanje kot soprireditelj 1. slovenskega kulturnega večera v Avstraliji. V priznanju so zapisali takole; *“Patru V. Baziliju o.f.m. za vse nesebično delo ob tej prireditvi, ki je obenem pričetek akcije za Slovenski Dom. Priznanje Vam izrekamo v imenu vseh rojakov, katerim ste kot prvi pripravili pester večer slovenske pesmi in materine besede.”* Dolgo let je sodeloval in dopisoval v Slovenski Vestnik, društveno glasilo Slovenskega društva Melbourne in sodeloval v odboru kot socialni referent. Ob

vsaki priložnosti je opominjal rojake, naj ostanejo zvesti in ponosni Slovenci. Njegova globoka vera v Boga in zavetnico slovenskega naroda – Jezusovo mater Marijo, ljubezen do svojih rojakov, poštenost, odkritosrčnost ter zvestoba svojemu prepričanju so poleg hvaležnosti velike večine Slovencev bile dostikrat tudi vzrok za spotike ali zlonamerne obtožbe. Komunistično propagando proti duhovnikom in katoliški Cerkvi je strogo obsojal in to tudi javno povedal, kar pa nekaterim Slovincem seveda ni bilo všeč. V zadnjem letu svojega življenja je postajal vse bolj občutljiv do nepremišljenih ter dostikrat hudobnih in krivičnih obtožb. Prizadelo ga je, začel se je počutiti vse bolj osamljenega in utrujenega.

Za časa svojega bivanja v ZDA in že prej v begunstvu je p. Bazilij opravljal mnogo odgovornih dolžnosti. Danes, ko se ga petnajst let po njegovi prerani smrti Kranjci v Avstraliji hvaležno spominjamo, je pravilno, da se spomnimo vsaj nekaterih njegovih dobrih del za nas Slovence na Petem kontinentu.

Takoj po prihodu v Avstralijo je poleg dušnopastirstva začel s socialnim delom. Ustanovil je hostel za samske fante, Baragov dom, skozi katerega je šlo, kot je sam povedal, “več kot 1800 samskih fantov, 64 narodnosti in 16 veroizpovedi”. Iz Bonegille, zbirnega kampa za nove priseljence, je pripeljal nekako 180 družin. Pomagal jim je poiskati zaposlitev in stanovanje ter nudil tudi drugo pomoč. Dal je najprej postaviti kapelo in potem cerkev, pozneje pa tudi hostel za ostarele – Dom počitka matere Romane. Tukaj je vredno povedati, da je bil ravno naš p. Bazilij v tistem času eden redkih emigrantskih kaplanov, ki mu je uspelo izprositi več dovoljenj od katoliških cerkvenih oblasti, ki v tistem času niso bile najbolj naklonjene samostojnemu delovanju priseljenskih skupin. Živeli smo v času asimilacije. Marsikateri priseljenski katoliški kaplan ni verjel, da je bilo mogoče dobiti dovoljenje za postavitev kapelice, kaj šele dovoljenje za poroke in krste. Pater Bazilij se ni bal vprašati in prositi za tisto, v kar je verjel. Da, bil je trmast in vztrajen.

Leta 1966 je p. Bazilij pripeljal v Avstralijo slovenske sestre frančiškanke Brezmadežne. Vse od leta 1972 je urejeval slovenski mesečnik Misli, pisal pa tudi pesmi in drugo.

Za svoje delo med slovenskimi rojaki v Avstraliji je pokojni p. Bazilij prejel poleg hvaležnosti velikega števila svojih rojakov še naslednja odličja:

- Leta 1982 MBE (Member of the Most Excellent Order of the British Empire) za svoje delo med slovenskimi priseljenci.
- Leta 1987 viteštvo Sv. Janeza Jeruzalemskega in viteštvo templarjev.
- Leta 1988 viteštvo Sv. Jurija Jeruzalemskega.
- Leta 1995 viteštvo Sv. Stanislava.
- Končno se mu je poklonila tudi domovina Slovenija, ko je posmrtno leta 2000 prejel ‘Častni znak svobode’ Republike Slovenije.

Še bi lahko pisali o našem bratu in očetu patru Baziliju, naštevali njegova dobra dela in dosežke, katerih se hvaležno spominjamo ob petnajsti obletnici njegove smrti – 26. julija 2012. Pokopan je bil na praznik Marije Angelske, na Porciunkulo, 2. avgusta 1997, na slovenskem delu pokopališča Keilor v zahodnem delu mesta Melbourne, ki ga je sam pred leti izbral in s pomočjo rojakov odkupil. Nedvomno je v svojem bogatem življenju izpolnil svoj življenjski moto, katerega si je zadal kot novomašnik: “Gospod me je po milosti izbral, da kažem pot, oznanjam resnico in delim življenje.”

Vsi, ki smo pokojnega p. Bazilija poznali, smo priče, da je do zadnjega ostal skromen po zgledu svetega Frančiška, vztrajen pri svojih prepričanjih ter se strogo držal svoje življenjske zaobljube.

P. Bazilij Valentin je bil izreden človek, čigar zapuščina živi med avstralskimi Slovenci in bo, upajmo, še dolgo živela med slovenskimi Avstralci.

Melbourne, 26. julija 2012, na 15. obletnico smrti p. Bazilija.

Stanko Prosenak

Beseda o ustvarjalcu likovne opreme Cvetu Robertu Mejaču

Slovenski Kamnik in avstralski Bribie Island v Queenslandu sta Mejačeva mejnika: rojen 3. maja 1914 – pokopan 28. marca 1992. Iz evkaliptove sence njegovega zadnjega počivališča je ob slovesu odmevala pesem “Slovenec sem” kvarteta Big Bena.

Cveto Robert Mejač je bil genij, velik strokovnjak: inženir, arhitekt; umetnik: kipar in slikar, predvsem pa zaveden Slovenec. Po svoje kontroverzen karakter in tragična osebnost – a znal je svojo osebno tragedijo uporabiti kot snov za ustvarjalnost.

Življenjska pot je Mejača vodila iz Kamnika v Sremsko Mitrovico, kjer je naredil malo in veliko maturo. Arhitekturo je študiral na univerzah v Beogradu, Firencah, Münchnu in končno še Melbournu. Leta vojne so bila težka, saj je bil na Reki od Italijanov obsojen na smrt, na ponovnem procesu pa na dvajset let zapora. Okusil je Begunje in Mauthausen. Po drugi svetovni vojni je delal na ministrstvu Ljudske zaščite – v vojaški industriji in gradbeništvu. Takrat je risal načrte tudi za Gotenico, ne da bi vedel, kje in kdo bo njegove načrte, ki so seveda delo skupine arhitektov in inženirjev, končno uresničil.

1. oktobra 1948 je pri kamniških Žalah skočil z vlaka, da si je rešil življenje. Pot ga je preko planin pripeljala najprej v Avstrijo, v septembru leta 1949 pa je prispel v Avstralijo. Nemogoče bi bilo naštetati njegovo ogromno delo. Naj omenim le nekaj njegovih stvaritev: V letih 1946–48 je doma skupaj z našim patrom Martinom Percem obnavljal cerkev v Stranjah pri Kamniku. Načrte je naredil največji slovenski arhitekt Jože Plečnik, Mejač pa je delo nadzoroval in v tistih težkih časih preskrbel gradivo. Na Tasmaniji je bil gradbeni svetovalec ministru za gradnje, rudnike in zemljo. Leta 1953 je Mejač predstavil na konferenci v Alburyju železobetonsko gredo za železniške tračnice – njegov patent še danes uporabljajo.

Kaj vse je načrtoval in gradil! Spomenike, hotele, motele, trgovske centre, administrativna središča, šole, bolnišnice, olimpijske bazene, industrijske objekte, vrtno naprave in parke, celotna naselja ... Ulverstone v Tasmaniji se ponaša z Mejačevim edinstvenim spomenikom padlim, ki ga je projektiral in s skupino slovenskih fantov tudi sam postavil. Obnovil je katoliško cerkev v Maryboroughu, restavriral zgodovinsko naselje Maldon, projektiral letalsko bazo v Ballaratu, mlekarno v Southportu. Naredil je razne objekte za zvezno vlado, njegov je Project Gold Coast, Hong Kong Art Centre, satelitsko mesto Subang Jaya – Kuala Lumpur s 14,067 stanovanji. 1979/664 je registracijska številka Mejačevih načrtov, ki jih je poslal na svetovni razpis za projekt novega parlamenta v Canberri. Njegovo delo sicer ni bilo izbrano, odkupila pa ga je Narodna univerza v Canberri kot izredno delo enega samega arhitekta ter ji služi kot študijski primer. Leta 1965 so v Kölnu v Nemčiji zgradili 32-nadstropno zgradbo za Deutsche Krankenversicherung s popolnoma novim načinom gradnje, ki ga je patentiral Mejač, gre za gradnjo s prednapetim betonom. Sistem se imenuje po njem M.E.J.A.C. LB SB System. Prva javna zgradba, zgrajena na ta način v Avstraliji, je šola Villa Nova v Queenslandu, ki jo je Mejač postavil po naročilu irskih jezuitov.

Cveto je bil tudi mojster čopiča in barv. Narava in ljudje so bili zanj stalen stvarjalni izziv. S patrom Bazilijem sta bila prijatelja. Zanj in za revijo Misli je napravil še in še ilustracij in zunanjo opremo za več letnikov revije. Zato smo prav s tem namenom ob 20. obletnici Mejačeve smrti izbrali njegova dela za knjigo poezij svojega prijatelja p. Bazilija ob njegovi 15. obletnici smrti.

Mejač nam je uredil slovensko cerkev v Wollongongu: zanjo je naslikal podobo brezjanske Marije Pomagaj, sv. Frančiška in zadnje večerje. Brezjansko Marijo je naslikal tudi za avstralsko podzemno cerkev opalskih polj v Coober Pedyju. V veži slovenske cerkve sv. Rafaela v Sydneyju je njegova slika škofa Baraga med

Indijanci, v šoli pa slika škofa Slomška. Cvetovo zadnje delo je petnajst postaj križevega pota za sydneyjsko slovensko cerkev. V petih dneh in nočeh – seveda po dolgih urah študija in meditacije – v času, ko je naš narod doma bil bitko za svobodno Slovenijo, ga je naslikal umetnik v eksploziji doživljanja Kristusovega trpljenja, trpljenja naroda in svoje lastne bolečine. Kako naj bi lepše zaključil svoj življenjski opus? Te postaje križevega pota so milostni finale Mejačevega življenja, kjer je v vlogi Simona pri peti postaji portretiral samega sebe.

Dodana petnajsta postaja, Kristusovo vstajenje, pa je temelj naše vere in zdaj že tudi Mejačeve večnosti. 12. februarja 1992 je v bolnišnici v Redcliffu (Brisbane, Queensland, Avstralija) umrl za ta minljivi svet in se srečal z večnim Umetnikom.

p. Ciril A. Božič OFM

Kazalo

Tiho sem v duhu poromal prek morij...5	Tujine sence v hladno noč beže
Utripi	Bratu beguncu.....37
Kiklju.....9	Večerne želje.....38
Na božji dlani.....10	Pogovor.....39
Očetu Frančišku ob smrti.....11	Barake.....40
Utrinek.....12	Begunska balada.....41
Kraljici misijonov.....13	Božič brezdomca.....42
Frideriku Baragi.....14	Tirolskim goram.....43
Pionirju v spomin.....15	Sankt Justina.....45
Mariji.....16	Večerna.....46
Peričica.....17	V senci tujine.....47
Večer.....18	Novomašniku – beguncu.....48
Novomašniku patru Mirku Silvestru.....19	Novoletna begunska.....49
Kristusu Kralju.....20	Moj božič.....50
Metka moli.....21	Polnoč.....51
V Kristusu bratu X.....22	Utripa v sreči, boli me srce
Novomašniku patru Valerijanu Jenku.....23	Brezmadežnemu Srcu.....55
Prvi april.....24	Fatimski Materi.....56
Brezmadežni.....25	Jutranje misli.....57
Naš vzor.....26	Na straži.....58
Novomašniku patru Mavriciju Supanu.....27	V cerkvi.....59
Križani.....28	Majniška.....60
Vstajenje.....29	Spoved.....61
Majska.....31	Nocturnus.....62
Mati sinu vojaku.....32	Na nočni straži.....63
Visoki polet.....33	

Osute rože	64	Slovo	103
Samotarka	66	Molitev med vojno	104
Mogoče ...	67	Jutro	105
Veliki petek	68	Večer v vojašnici	106
Postna	69	Via Poetica	107
Sanje	70	Na straži	108
Marija potuje	71	Ljubelj	109
Občutje	77	Novembrske misli	110
V večeru	78	Marine Jumper	111
Ob mlinu	79	Koledniki	112
Sveti Miklavž v vojnem letu	81	Noč neme groze	114
Obhajilna	82	Binkoštno jutro 1947	116
Klic bednih	83	Svetogorski Mariji	118
Mariji ob rojstvu	84	Na obali	120
Prečisti Materi	85	Na vrhu	121
Opolnoči	87	Očetu za god	122
Počitka si želim	88	Na grobu	123
Večerni molk	89		
Kalvarijska legenda	90	O avtorju	126
Zimska	91	O ustvarjalcu likovne opreme	132
Sveta noč	92		
Pastirčkov božič	93		

Spomini nemi me v objem love

Samostanski grobovi	97
Novoletna	98
Kresni večer 1944	99
Obtožba	100
Via Vitae Meae	101